

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie „Energia i zmiany klimatu jako integralne elementy odnowionej strategii lizbońskiej”

(opinia z inicjatywy własnej)

(2010/C 128/07)

Sprawozdawca generalny: **Ulla SIRKEINEN**

Dnia 17 czerwca 2008 r., Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny postanowił, zgodnie z art. 29 ust. 2 regulaminu wewnętrznego, sporządzić opinię z inicjatywy własnej w sprawie:

„Energia i zmiany klimatu jako integralne elementy odnowionej strategii lizbońskiej”.

Prezydium Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego powierzyło przygotowanie opinii w tej sprawie Sekcji ds. Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Spójności Gospodarczej i Społecznej (Centrum Monitorowania Strategii Lizbońskiej).

Mając na względzie pilny charakter prac, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wyznaczył Ullę SIRKEINEN na sprawozdawcę generalnego. Na 457. sesji plenarnej w dniach 4–5 listopada 2009 r. (posiedzenie z 4 listopada) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 164 do 6 – 12 osób wstrzymało się od głosu – przyjął następującą opinię.

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Zmiany klimatu i bezpieczeństwo dostaw energii to dwa największe wyzwania obecnego stulecia. Modele konsumpcji i produkcji muszą ulec zmianie w kierunku ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i zużycia energii. Niektóre rodzaje produkcji zanikną, zaś inne pojawią się i rozwiną. Część istniejących miejsc pracy ulegnie likwidacji, a zamiast nich powstaną nowe; potrzebne będą środki wspierające. Zmieni się zapotrzebowanie na wiedzę i umiejętności. Konieczne są badania oraz inwestycje na wielką skalę.

1.2. Ostateczne przejście od deklaracji politycznych do praktycznych działań jest konieczne i pilne, nie będzie jednak łatwe. Nasi przywódcy polityczni muszą wyjaśnić obywatelom zaistniałe wyzwania i ich konsekwencje oraz starannie zaplanować niezbędne środki. Zmiany nie nastąpią bez wsparcia ze strony obywateli i społeczeństwa obywatelskiego. Wiele pytań związanych z konsekwencjami decyzji dotyczących polityki UE pozostaje bez odpowiedzi, potrzebne są dalsze analizy i informacje ze strony Komisji.

1.3. Obecne osłabienie koniunktury gospodarczej, chociaż jest ono bardzo poważne, nie powinno być przyczyną zwłoki w podejmowaniu konkretnych działań na rzecz przekształcenia się w społeczeństwo o niskiej emisji dwutlenku węgla. Kryzys można i powinno się także postrzegać jako szansę na nowy początek oparty na odmiennym podejściu do sposobów osiągania wzrostu. EKES podkreśla w szczególności istotne znaczenie zawarcia międzynarodowego porozumienia w Kopenhadze.

1.4. Odnowiona strategia lizbońska musi zawierać plan działania na rzecz gospodarki niskoemisyjnej. Osiągnięcie tego stanu rzeczy musi odbywać się przy poszanowaniu trzech filarów zrównoważonego rozwoju, czyli względów ekonomicznych, społecznych i środowiskowych. Nie można także zapominać o celu nadrzędnym, jakim jest konkurencyjność, wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Konkurencyjne ramy gospodarcze są warunkiem

wstępnym do osiągnięcia celów związanych z klimatem i energią, a strategię w zakresie klimatu i energii mogą, przy odpowiednim podejściu, wspierać wzrost gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy.

1.5. Kluczowymi obszarami działania są: rozwój technologii i inwestycje, świadomość i zachowania, aspekty społeczne i edukacyjne oraz wymiar międzynarodowy. Osiągnięcie rzeczywistych, trwałych rezultatów będzie wymagało zarówno czasu, jak i zasobów.

1.6. Komitet zaleca, aby:

- po wprowadzeniu całościowych ram prawnych w dziedzinie energii i zmian klimatu Unia Europejska skoncentrowała się na ich praktycznym wdrażaniu;
- realizować strategię mającą na celu zwiększanie efektywności energetycznej i oszczędności energii, inwestować w zapewnienie dostatecznego wytwarzania i przesyłania energii, w tym w inteligentne sieci, utworzyć otwarty wewnętrzny rynek energetyczny oraz zapewnić Unii Europejskiej silną pozycję na scenie międzynarodowej, tak by zapewnić bezpieczeństwo dostaw energii, przy jednoczesnym wspieraniu celów związanych ze zmianą klimatu.
- zintegrowane wytyczne, zalecenia dotyczące poszczególnych państw oraz krajowe plany reform w ramach przyszłej strategii lizbońskiej zawierały skuteczne instrumenty polityczne;
- UE i państwa członkowskie skoncentrowały się na rozwoju technologii oraz, w obliczu ostrej konkurencji międzynarodowej, więcej inwestowały w badania, rozwój i innowacje w dziedzinie ekologicznych technologii; także poprzez ewentualne przesunięcia w ramach budżetu UE;
- zapewnić korzystne warunki dla rozwijania nowych technologii oraz inwestowania w nie;

- Komisja i inne właściwe podmioty udostępniały prawidłowe informacje, listę najlepszych praktyk, konkretne porady oraz odpowiednie środki wsparcia, tak aby konsumenci mogli dostosować swoje zachowanie;
- edukacja i szkolenie, w szczególności uczenie się przez całe życie, były dostępne dla każdego, tak aby możliwe było dostosowanie do zmian w modelach produkcji i konsumpcji;
- zwracać należytą uwagę na konsekwencje polityki dotyczącej cen energii, tak aby uniknąć niebezpieczeństwa ubóstwa energetycznego i osłabienia konkurencyjności oraz zapobiec negatywnym skutkom systemów wsparcia dla energii odnawialnych;
- UE podejmowała wszelkie możliwe wysiłki na rzecz osiągnięcia międzynarodowego porozumienia w sprawie zmian klimatu, które stworzy równe warunki konkurencji w skali światowej, w tym także międzynarodowy system handlu uprawnieniami do emisji lub systemy kompatybilne;
- społeczeństwo obywatelskie i partnerzy społeczni zaangażowali się aktywnie w ogromne wysiłki na rzecz restrukturyzacji naszych gospodarek; EKES wyraża gotowość i chęć udziału w tych działaniach.

Uzasadnienie

2. Wstęp: stan aktualny

Polityka energetyczna

2.1. Polityka energetyczna UE ma trzy równoległe cele: bezpieczeństwo dostaw, konkurencyjność oraz ochrona środowiska, w tym łagodzenie zmian klimatu. W razie konieczności głównym priorytetem powinno być bezpieczeństwo dostaw. Niebezpieczeństwo niedostatku energii, w tym także niewystarczającego wytwarzania energii elektrycznej, staje się coraz bardziej realne, zwłaszcza w obliczu nadejścia fazy ożywienia koniunktury gospodarczej.

2.2. Oddziaływanie produkcji energii i jej zużycia na wielką skalę na środowisko naturalne i klimat jest przedmiotem uregulowań unijnych. Nowe limity w systemie handlu emisjami w odniesieniu do produkcji energii, energochłonnych gałęzi przemysłu oraz transportu lotniczego, zostały zatwierdzone przez UE. Praktyczne efekty tych propozycji nie są jeszcze znane, mimo ocen skutków regulacji na poziomie ogólnym.

2.3. Efektywność i oszczędności w zużyciu energii we wszystkich sektorach będących jej użytkownikami, a także w wytwarzaniu energii, to kluczowe i kryjące w sobie duży potencjał elementy, dzięki którym można zapewnić bezpieczeństwo energetyczne i zmniejszyć emisje. UE dysponuje w tym celu szeregiem strategii, przygotowywane są dalsze środki polityczne. Praktyczne instrumenty, jakimi dysponują państwa członkowskie, nadal jednak pozostają ograniczone.

2.4. Trzeba zdwersyfikować źródła i trasy dostaw energii w Europie, a przy doborze źródeł energii sięgać po niskoemisyjne rozwiązania alternatywne, jakimi są energia odnawialna i jądrowa. Decyzje w sprawie optymalizacji źródeł energii leżą w gestii państw członkowskich, niemniej polityka UE w dziedzinie energii odnawialnej oraz prawodawstwo w zakresie ochrony środowiska i klimatu ukierunkowują dokonywane wybory.

2.5. Europa powinna odgrywać istotniejszą rolę w międzynarodowych stosunkach w dziedzinie energetyki i mieć silniejszą pozycję na rynkach energii. Być może problemy z dostawami gazu ziemnego, jakie wystąpiły ponownie na początku 2009 r., nakłonią wreszcie, nawet poniewczasie, państwa UE do wspólnego działania.

Polityka w zakresie zmian klimatu

2.6. Pakiet w sprawie energii i klimatu przyjęty w 2008 r. obejmuje środki, jakie mają zostać zastosowane we wszystkich sektorach, aby możliwe było zrealizowanie dobrze znanego celu 20-20-20 do roku 2020. Główny cel polegający na ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych mógłby zostać ustalony na poziomie wyższym, tzn. 30 %, o ile zostanie zawarte odpowiednio ambitne i kompleksowe porozumienie międzynarodowe.

2.7. Znaczna część środków na rzecz ograniczenia emisji ma być wprowadzona przez państwa członkowskie. Na szczeblu UE w dalszym ciągu nie zapadły jeszcze decyzje dotyczące szeregu szczegółowych uregulowań prawnych, zwłaszcza dotyczących systemu handlu uprawnieniami do emisji oraz problemu ucieczki emisji gazów cieplarnianych.

2.8. Nadal nie wiadomo, jak cały system będzie sprawdzał się w praktyce. Niezwykle istotne są takie kwestie jak np. cena dwutlenku węgla, wzrost cen energii spowodowany polityką na rzecz stosowania źródeł odnawialnych, a także koszty obciążające gospodarstwa domowe w związku z działaniami w sektorach nieobjętych systemem handlu uprawnieniami do emisji. Komisja powinna dostarczyć dalsze analizy i informacje.

2.9. Negocjacje dotyczące międzynarodowego porozumienia w sprawie zmian klimatu osiągną swój punkt kulminacyjny w Kopenhadze w grudniu 2009 r. EKES przedstawił swoje stanowisko na ten temat w osobnej opinii. Rada Europejska osiągnęła porozumienie w sprawie głównych kierunków przygotowań do szczytu w Kopenhadze, które uwzględniają także podział obciążenia między państwa członkowskie, tak aby wspomóc najbardziej niebezpieczne kraje.

3. Kwestie dotyczące polityki w dziedzinie klimatu i energii, które należy uwzględnić w odnowionej strategii lizbońskiej

3.1. Gospodarka niskoemisyjna pociąga za sobą wielkie zmiany w przemyśle. Poziom emisji musi ulec zmniejszeniu, a zużycie energii i innych zasobów naturalnych należy oddzielić od wzrostu gospodarczego. Muszą ulec zmianie modele konsumpcji i produkcji. Niektóre rodzaje produkcji zanikną, zaś inne pojawią się i rozwiną. Także część istniejących miejsc pracy ulegnie likwidacji, zaś w ich miejsce powstaną nowe. Zmieni się zapotrzebowanie na wiedzę i umiejętności. Potrzebne są inwestycje na wielką skalę, a także konieczne środki wsparcia socjalnego.

3.2. Nasi przywódcy polityczni muszą wyjaśnić obywatelom zaistniałą sytuację i jej wpływ na ich codzienne życie. Rządy muszą jasno określić potrzeby, np. jaką ilość energii ze źródeł kopalnych należy zastąpić energią ze źródeł alternatywnych i jakie mają to być źródła, czy też ile energii powinien zaoszczędzić każdy obywatel. Zmiany nie nastąpią bez wsparcia ze strony obywateli oraz ich współdziałania. Kluczowa jest w tym kontekście rola społeczeństwa obywatelskiego.

3.3. Obecne osłabienie koniunktury gospodarczej nie może być powodem, by odkładać wprowadzenie środków mających na celu przeciwdziałanie zmianom klimatycznym i zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii w Europie. Strategia na rzecz przeciwdziałania kryzysu gospodarczego powinny wspierać cele niskoemisyjnej gospodarki i na odwrót. Obecny kryzys można i powinno się także postrzegać jako szansę na nowy początek oparty na odmiennym podejściu do sposobów osiągnięcia wzrostu.

3.4. Wprowadzono już większość elementów polityki i uregulowań prawnych dotyczących zagadnień klimatycznych i energetycznych w nadchodzących latach. Ważnym wyjątkiem w tym zakresie jest natomiast brak porozumienia międzynarodowego. Obecnie wiele należy zrobić na poziomie krajowym i nie wiemy jeszcze, jak wszystkie te elementy będą funkcjonować. W chwili obecnej należy unikać zmian, jeśli chodzi o założone cele lub przepisy prawne, aby umożliwić wszystkim podmiotom przygotowanie do zastosowania swoich środków, przy zachowaniu możliwie długoterminowej perspektywy i pewności planowania. Wysiłki muszą się obecnie koncentrować na fazie praktycznego wdrażania.

3.5. Do odnowionej strategii lizbońskiej trzeba włączyć plan działania na rzecz gospodarki niskoemisyjnej. Osiągnięcie tego stanu rzeczy musi odbywać się z poszanowaniem trzech filarów zrównoważonego rozwoju, czyli względów ekonomicznych, społecznych i środowiskowych. Nie można także zapominać o ogólnym celu, na który składają się konkurencyjność, wzrost gospodarczy i zatrudnienie.

3.6. Polityka strukturalna, która ma zostać określona w zintegrowanych wytycznych przyszłej strategii lizbońskiej, zaleceniach dotyczących poszczególnych państw oraz krajowych planach reform, powinna zawierać odpowiednie środki, które należy starannie zaplanować i ocenić pod kątem tego, by przyniosły najkorzystniejsze pod względem kosztów oraz konkretne wyniki. Komisja powinna skutecznie monitorować ich wdrażanie. Oprócz PKB należy stosować także inne wskaźniki pozwalające śledzić ukierunkowanie rozwoju na zasady zrównoważenia.

3.7. Z jednej strony siłą napędową zmiany jest rozwój technologii, z drugiej zaś ewolucja postaw i zachowań. Oba te procesy wymagają czasu, aby uzyskane wyniki były konkretne i trwałe. Inne ważne kwestie to inwestycje, aspekty społeczne i edukacyjne oraz wymiar międzynarodowy.

Technologia

3.8. Na świecie panuje duża konkurencja w zakresie technologii. USA przeznaczyły duże środki na B+R w dziedzinie technologii, by złagodzić zmiany klimatu. Ten sam trend daje się zauważyć w innych rozwiniętych gospodarkach, a także w coraz większym stopniu w dużych, szybko rozwijających się gospodarkach.

3.9. Europa musi być w stanie zrealizować swój potencjał lidera w zakresie czystych technologii związanych z energią odnawialną i zmianami klimatu. Jest to bardzo pilne i ambitne zadanie, gdyż na przykład Japonia prowadzi, jeśli chodzi o samochody z silnikiem hybrydowym i elektrycznym, natomiast Chiny mogą wkrótce wyprzedzić UE w dziedzinie technologii wiatrowych, a USA w obszarze technologii fotowoltaicznej. Nie można oczekiwać, że ustalenie ceny dwutlenku węgla będzie samo w sobie stanowić wystarczający bodziec do zmian technologicznych.

3.10. Komisja przedstawiła kilka inicjatyw na rzecz udoskonalenia technologii w zakresie czystej i odnawialnej energii, a także zmian klimatu. Trzeba przyznać na te cele większe środki z budżetu UE.

3.11. Najbardziej efektywnie energetycznie technologie powstaną jedynie w wyniku różnorodności oraz zdrowej konkurencji między różnymi podejściami, innowacjami i metodami. W związku z tym nie należy porzucać przedwcześnie żadnej przydatnej technologii, takiej jak na przykład rozszczepienie jądrowe czwartej generacji i energia syntezy jądrowej, lecz należy ją systematycznie rozwijać.

3.12. Należy wykorzystywać olbrzymi potencjał rozwoju i stosowania technologii TIK.

3.13. Technologie energii odnawialnej, którym jeszcze daleko do ekonomicznej opłacalności, nie powinny być przedwcześnie wprowadzane na rynek kosztem wysokiego dofinansowania (lub wymuszonych cen zakupu). Dofinansowanie powinno się zamiast tego przeznaczać na badania B+R w zakresie zrównoważonych i zmniejszających emisję CO₂ technologii aż do momentu, gdy będą one w stanie samodzielnie utrzymać się na rynku.

3.14. Udział UE w finansowaniu B+R oraz innowacji jest niewielki w porównaniu z środkami państw członkowskich. Obecnie istnieją znaczące różnice w wielkości środków przeznaczanych na ten cel przez poszczególne państwa członkowskie. Jest konieczne, by przeznaczały one więcej środków, w tym środków pochodzących z dochodów z licytacji uprawnień do emisji, przede wszystkim na B+R w zakresie czystych technologii i by do masy krytycznej oraz doskonałości w skali światowej dążono za pomocą skutecznej współpracy. Środki te należy wyraźnie uwzględnić w wytycznych i krajowych planach działania w ramach zreformowanej strategii lizbońskiej.

Inwestycje

3.15. Nowe technologie i innowacje są wdrażane jedynie dzięki inwestycjom dokonywanym w gospodarstwach domowych, przedsiębiorstwach i sektorze publicznym. Inwestycje są niezbędne dla rozwoju gospodarczego i zatrudnienia, a także dla osiągnięcia celów w dziedzinie klimatu i energii.

3.16. Istnieje ogromna i pilna potrzeba inwestycji w infrastrukturę wytwarzania i przesyłania energii. Przykładowo, aby zastąpić instalacje wycofywane z eksploatacji, trzeba w ciągu dziesięciolecia zainwestować ok. 1 000 mld euro, nawet w sytuacji braku wzrostu popytu na energię. Sieci przesyłowe, w szczególności transgraniczne, a także przyłącza jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych do sieci elektroenergetycznej wymagają poważnej modernizacji. Poważne zaniepokojenie budzi zastój panujący w inwestycjach w fazie recesji oraz jego możliwe konsekwencje długookresowe.

3.17. Inwestycje wymagają pewnych warunków ramowych. Należą do nich zdrowe ramy gospodarcze, popyt na rynku i dostęp do rynków. Uregulowania prawne powinny być stabilne i przewidywalne, i nie powinny nakładać na przedsiębiorstwa nadmiernych obciążeń administracyjnych i finansowych. Jedynie rentowne przedsiębiorstwa mogą inwestować w rozwój technologii wdrażanie nowych technologii.

3.18. W związku z tym konkurencyjne ramy gospodarcze są warunkiem wstępnym do osiągnięcia celów związanych z klimatem i energią. Przy odpowiednim podejściu politycznym strategie polityczne w dziedzinie klimatu i energii mogą tworzyć wzrost i zatrudnienie.

3.19. Środki finansowe przestaną wystarczać, jeżeli potrzeby w zakresie badań i rozwoju oraz inwestycji w UE będą konkurowały z koniecznością finansowania działań łagodzących zmiany klimatu i dostosowawczych w krajach rozwijających się. Państwa członkowskie będą miały do dyspozycji przychody z licytacji uprawnień do emisji, które jednak nie pokryją wszystkich potrzeb. Decydenci powinni ostrożnie podchodzić do zwiększania obciążeń nakładanych na przedsiębiorstwa, co zagroziłoby inwestycjom w nowe technologie.

Świadomość i zachowanie

3.20. Aby ludzie mogli działać i zmieniać swe zachowania, muszą wiedzieć, o co toczy się gra i co wymaga zmiany. Należy rozwijać świadomość tego, czego mogą dokonać sami obywatele, i zapewnić odpowiednią edukację. Jest to zadanie zarówno dla rządów, jak i dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Przydatnym narzędziem mogłaby być lista dobrych praktyk udostępniona przez Komisję.

3.21. O ile pozytywnym zjawiskiem jest fakt, że zużycie energii i emisje gazów cieplarnianych są obecnie głównym elementem marketingu i porad dla konsumentów, to należy wyrazić ubolewanie, że przekazuje się również błędne informacje. Odpowiednie podmioty powinny temu przeciwdziałać.

3.22. UE słusznie opiera swą politykę klimatyczną w dużym stopniu na instrumentach rynkowych. Sygnały cenowe powinny zmienić zachowanie zarówno obywateli, jak i przedsiębiorstw. Niemniej to podejście samo w sobie nie umożliwi pełnego wykorzystania potencjału. W niektórych sektorach, takich jak budownictwo, konieczna jest regulacja, natomiast dla innych celów potrzebne jest pozytywne wsparcie.

3.23. Większa efektywność energetyczna prowadzi zazwyczaj do oszczędności finansowych. Będzie to potrzebne w szczególnych przypadkach, gdy okresy zwrotu są stosunkowo długie lub gdy osoba ponosząca koszty nie czerpie korzyści z inwestycji. Komitet zaproponował wcześniej Komisji, by przeanalizowała możliwość osiągnięcia celów sektorowych w zakresie efektywności energetycznej, zwłaszcza w sektorach, których działalność ma wpływ na rynek wewnętrzny.

3.24. By uniknąć zakłócenia konkurencji na rynku wewnętrznym, UE wymaga przestrzegania wspólnych przepisów w zakresie wsparcia publicznego.

Aspekty społeczne i edukacyjne

3.25. Wraz z upływem czasu zmieniają się modele zużycia energii, a w związku z tym również produkcja. Badanie sporządzone przez ETUC oraz SDA ⁽¹⁾ wskazuje, że ostateczny wpływ na zatrudnienie środków mających na celu zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o około 40 % do 2030 r. jest nieznacznie pozytywny, jednak inni komentatorzy uważają ten wynik i to podejście za zbyt optymistyczne ⁽²⁾. Badanie stwierdza, że w dużym stopniu zmieniają się jednak struktura zatrudnienia i wymogi dotyczące umiejętności. Zmiany będą poważniejsze wewnątrz sektorów niż pomiędzy nimi. Na przykład oczekuje się, że miejsca pracy zostaną przeniesione z wytwarzania energii do działalności związanej z efektywnością energetyczną lub z transportu drogowego do transportu kolejowego i wodnego.

3.26. Istnieje duże zapotrzebowanie na kształcenie i szkolenia, dzięki którym przedsiębiorstwa, usługi sektora publicznego i pracownicy zyskają umiejętność radzenia sobie ze zmianami. Kształcenie i szkolenie, w tym uczenie się przez całe życie, było głównym tematem wcześniejszej opinii EKES-u w sprawie: „Zmiany klimatu a strategia lizbońska”.

3.27. Komisja wysunęła ostatnio propozycje w sprawie lepszego prognozowania potrzebnych umiejętności, co jest konieczne, by sektor kształcenia i szkoleń mógł odpowiednio szybko zareagować. Lepsze prognozowanie i dostosowywanie podaży umiejętności do popytu, a także udoskonalone środki uczenia się przez całe życie to naturalne elementy odnowionej strategii lizbońskiej.

3.28. Wziąwszy pod uwagę fakt, że zmiany będą wpływać na prawie wszystkie osoby na rynku pracy, należy wszystkim umożliwić kształcenie, tak by ludzie mogli się dostosować do zmienionych wymogów. Tym osobom, które mogą wciąż borykać się z problemami, należy zapewnić w państwach członkowskich silne i kompleksowe sieci zabezpieczenia społecznego.

3.29. Na życie obywateli wpływają również zmiany struktury kosztów wynikające z polityki energetycznej i klimatycznej. Potrzebne jest zwłaszcza ściśle monitorowanie skutków zmieniających się cen energii. Znaczące zmiany cen energii następują z różnych przyczyn, a jednym z celów polityki energetycznej UE jest jak największe ograniczenie tychże zmian.

(1) Badanie na temat zmian klimatu i zatrudnienia zostało wykonane na zlecenie DG ds. Środowiska Komisji Europejskiej przez konsorcjum pod kierownictwem Europejskiej Konfederacji Związków Zawodowych (ETUC) i Agencji Rozwoju Społecznego (SDA), w którego skład weszły Syndex, Instytut Wuppertal i ISTAS. Można się z nim zapoznać na stronie <http://www.etuc.org/a/3676>.

(2) Hans Werner Sinn „Das Das Grüne Paradoxon” Econ-Verlag, ISDN 978-3-430-20062-2.

3.30. Polityka w zakresie ochrony środowiska, a szczególnie zmian klimatu, prowadzi do wzrostu cen energii w celu ograniczenia jej zużycia. Wadą tego podejścia politycznego jest to, że zmniejsza ono konkurencyjność europejskiego przemysłu i wiąże się z ryzykiem ubóstwa energetycznego obywateli. Reagowanie na wyższe ceny poprzez zmniejszenie zużycia energii wymaga zazwyczaj inwestycji w nowe urządzenia, co może być czasochłonne. By osiągnąć dobre i trwałe wyniki, nie wywołując problemów gospodarczych i społecznych, konieczne jest wysoce zrównoważone podejście do cen energii, biorące pod uwagę te odstępy czasowe.

Wymiar międzynarodowy

3.31. Środki łagodzące zmiany klimatu w samej tylko Europie mają same w sobie niewielki wpływ, jako że emisje gazów cieplarnianych w Europie stanowią 14 % globalnych emisji i ich udział maleje. Bez działań ze strony wszystkich dużych gospodarek nie uda się ograniczyć emisji zgodnie z limitem wzrostu temperatury o 2 °C, a Europa utraci swą konkurencyjność, tym samym narażając na szwank dobrobyt swych obywateli. Dlatego też kluczowe znaczenie ma porozumienie kopenhaskie, a Europa musi nadal odgrywać wiodącą rolę.

3.32. Jak stwierdza Komisja, celem negocjacji w Kopenhadze musi być „międzynarodowe porozumienie, które powinno mieć

odpowiednio ambitny i kompleksowy charakter i [które] przewidywałoby porównywalną redukcję emisji ze strony innych rozwiniętych krajów oraz właściwe działania ze strony krajów rozwijających się”. Ważnym elementem jest międzynarodowy system handlu uprawnieniami do emisji lub przynajmniej systemy kompatybilne, tak aby zapewnić zarówno skuteczne zmniejszenie emisji, jak i warunków równej konkurencji.

3.33. Jest oczywiste, że biedne kraje rozwijające się będą potrzebować pomocy gospodarczej, by poradzić sobie zarówno z łagodzeniem zmian klimatu, jak i dostosowywaniem do nich. Do istotnych elementów należą tutaj rozwój i przejrzyste zasady transferu technologii, w tym ochrona własności intelektualnej, jak również mechanizm czystego rozwoju.

3.34. Porozumienie międzynarodowe jest również konieczne do tego, by Europa stała się liderem lepszych technologii w zakresie zmian klimatu i energii. W przeciwnym razie popyt na te technologie byłby o wiele słabszy.

3.35. UE musi wzmocnić swą pozycję i rozwinąć działalność na szczeblu międzynarodowym, by zapewnić Europie zaopatrzenie w energię. Planowane wprowadzenie przez UE szerszych ram polityki zagranicznej byłoby bardzo pomocne. Jak już stwierdził EKES w poprzednich opiniach, UE musi również odgrywać wiodącą rolę w realizacji odpowiedzialnego, globalnego podejścia do energii, zgodnego z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Bruksela, 4 listopada 2009 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Mario SEPI
